

Declaracion sus la Libertat Numerica

Lo PEN Internacional promòu la literatura e la libertat d'expression. Es guidat per la Carta del PEN e los principis qu'encarna . la liura transmission de la pensada dins cada nacion e entre totas las nacions.

Lo PEN reconeis las promessas dels mèdias numerics dins l'exercici del drech fundamental a la liura expression. Dins lo meteis temps, poètas, dramaturgs, assagistas, romancièrs, escrivans, bloggers e jornalistas patisson de violacions de lor drech per emplegar de mèdias numerics. Dins bon nombre de païses, de ciutadans se son recaçadas de sevèras restriccions dins l'accès o l'usatge de mèdias numerics, del temps que d'unes govèrns an esplechat las tecnologies numericas per suprimir la libertat d'expression e per susvelhar los individús. Lo sector privat e las companhiás tecnologicas en particular an tot còp facilitat la censura e la susvelhança governamentalas. En consequéncia, lo PEN declara aiçò :

1. Tota persona a lo drech de s'exprimir liurament per de mèdias numerics sens crença de represalhas o de secutament.

- a. Los individús qu'emplegan de mèdias numerics gaudisson d'una plena libertat d'expression jos la proteccion de leis e règlas internacionalas.
- b. Los govèrns se devon de non secutar los individús ni tanpauc d'exercir de represalhas suls individús que transmeton informacions, opinions o idèas per de mèdias numerics.
- c. Los govèrns devon activament aparar la libertat d'expression suls mèdias numerics en metent en òbra e en enfortissent de leis e de règlas eficaças.

2. Tota persona a lo drech de cercar e de recebre d'informacion per los mèdias numerics.

- a. Los govèrns se devon de non censurar, non restrénher ni contrarotlar lo contengut dels mèdias numerics, que lo contengut provenga de sorsas nacionalas o internacionalas.
- b. Dins de circonstàncias excepcionalas, tota limitacion del contengut dels mèdia numerics se deu endevenir amb las leis e règlas internacionalas que regisson los limits de la libertat d'expression, coma l'incitacion a la violéncia.
- c. Los govèrns se devon de non blocar l'accès ni reduire l'usatge dels mèdias numerics, e mai pendent de periòdes d'agitacion o de crisi. Contrarotlar l'accès als mèdias numerics, especialament a granda escala, viòla pel quite fach lo drech a la libertat d'expression.
- d. Los govèrns se devon d'encoratjar e de promòure lo plen accès als mèdias numerics per tota persona.

3. Tota persona a lo drech d'èsser liura de la susvelhança dels mèdias numerics pels govèrns.

- a. La susvelhança, coneguda o non de sa cibla especificament visada, tanca lo discors en establissent la possibilitat de secutaments e la paur de represalhas. S'es coneguda, la susvelhança desvolopa un clima d'autocensura que geina puèi la liura expression.
- b. En règla generala, los govèrns se devon de non cercar accès a las comunicacions numericas entre o demest los individús privats e se devon de non interceptar los usatges individual dels mèdias numerics, ni de seguir los moviments dels individús a través los mèdias numerics, ni de falsar l'expression dels individús, ni tanpauc de susvelhar los individús.

c. Quand de govèrns menan una susvelhança . dins de circonstàncias excepcionales e en ligason amb un enfortiment legal e legitim de la securitat nacionala . tota susvelhança dels individús e intercepcion de las comunicacions per de mèdias numerics se deu endevenir amb las leis e règlas internacionales degudament establidas que s'aplican a las recèrcas legalas, per tal d'obténer la garentida d'una decision de justícia.

d. La plena libertat d'expression implica lo drech a la vida privada ; totas las leis e règlas internacionales s'aplican als mèdias numerics ; e de leis e règlas novèlas de proteccion pòdon èsser necessàrias.

e. Lo recampatge e la retencion, pels govèrns, de donadas e d'autres informacions engendradas pels mèdias numerics, i comprés l'espleitacion de donadas, se deu endevenir amb las leis e règlas internacionals sus la vida privada, coma l'exigéncia que la retencion de donadas siá proporcionada e limitada dins lo temps e que faga l'objècte d'un assaber a las personadas pertocadas.

4. Lo sector privat, en particular las companhiás tecnologicas, son ligadas pel drech a la libertat d'expression e pels dreches umans.

a. Los principis establits dins aquesta declaracion s'aplican egalament al sector privat.

b. La companhiás devon respectar los dreches umans, i comprés lo drech a la libertat d'expression, e devon sosténer aqueles dreches, e mai quand las leis e règlas nacionalas los aparan pas.

c. Las companhiás tecnologicas an lo dever de determinar l'impacte suls dreches umans que lors produches, servicis e politicas pòdon aver dins los païses ont an l'intencion d'operar. Se de violacions son possiblas o pòdon èsser inextricablament ligadas a l'usatge de lors produches o servicis, las companhiás devon modificar o retirar lors projèctes propausats per tal de respectar los dreches umans.

d. Las companhiás tecnologicas devon incorporar los principis de la libertat d'expression al còr de lors operacions, de biais que lo produch se congrèe en inclusent una proteccion de la vida privada.

d. Se se tròba que lors operacions an violat lo drech a la libertat d'expression, las companhiás privadas deuràn porgir una restitution a los que lors dreches foguèron violats, e mai se los govèrns porgisson pas remèdis.

Adoptat pel Congrès Internacional del PEN

Gyeongju, Corèa del Sud

Setembre de 2012